

ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. Podle § 7 cit. zák. v doslovu zákona ze dne 11. března 1921, čís. 108 sb. z. a n. jest zcizení a zastavení zabraného majetku bez souhlasu Státního pozemkového úřadu neplatné a není zajisté pochyby, že ani exekuci, nuceně, majetek ten nelze stížit závadami, neboť záborovým zákonem mělo se docílití spravedlivějšího rozdělení půdy a zákazem obstavení mělo se zabránití tomu, aby cíle reformy té nebyly mařeny, při čemž zajisté jest lhostejno, zda cíl ten jest mařen dobrovolným či vnuceným obstavením. Ježto Státní pozemkový úřad nedal svolení, by nemovitosti byly dány v zástavu za pohledávky vymáhající strany, jest exekuce na ně vůbec nepřípustná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu

a t o

s poukazem na důvody napadeného rozhodnutí a s tím, že i § 7 zák. musí býti vykládán ve svém duchu, tak, by bylo dosaženo jeho účelu, nikoli tedy slovně, duch zákona však vyžaduje, by i exekuční zástavní právo bylo podřadováno po pojem »zastavení«, ježto by zákon jinak snadno mohl býti obcházen, což nelze dopustiti. Nesmí se přehlížeti, že, je-li tu závažný důvod pro svolení Státního pozemkového úřadu k zajištění věřitelova nároku, úřad ten zajisté nebude svolení odpírati, pokud se týče možno si proti odepření stěžovati podle zákona o správním soudě.

Čís. 8818.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Pokud jest míti za to, že zaměstnanec přijímal smlouvenou týdenní mzdu na úplnou úhradu odměny za veškeré práce vykonané ve službě zaměstnavatelově, tudíž i za práce přes čas.

Předpisy § 6 (3) a § 7 (4) zák. předpokládají, že mzda byla ujednána za pracovní dobu osm hodin nepřevyšující a že práce přes čas byly konány se svolením příslušných orgánů správních.

(Rozh. ze dne 22. března 1929, Rv I 1039/28.)

Žalobce byl zaměstnán v podniku žalované strany jako kočí. Žaloba, domáhající se zaplacení odměny za práci přes čas, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle § 1 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. jest pravidlem, že v podnicích tam naznačených, k nimž patří také podnik žalované firmy, nesmí skutečná doba pracovní trvati déle než 8 hodin denně nebo 48 hodin týdně. Z tohoto pravidla stanoví zákon v §§ 6 a 7

výjimky v tom směru, že za podmínek tam uvedených připouští sice prodloužení doby pracovní, zároveň však nařizuje, že za všechny práce, pokud přesahují pravidelnou dobu pracovní, musí se platiti zvláště. Další výjimky stanoví zákon v § 12, kde připouští prodloužení normální doby pracovní bez zvláštní úplaty. V souzeném případě nutno při pracích vykonaných žalobcem mimo osmihodinnou dobu pracovní rozlišovati mezi pracemi záležejícími v krmení a ošetřování koní, které podle zjištění nižších soudů vyžadovaly denně tři hodiny, a mezi pracemi vykonanými žalobcem podle týchž zjištění po další dvě hodiny denně, kteréž práce byly téhož druhu jako práce vykonávané v normální době pracovní a záležely hlavně v přivázení a rozvážení, ve skládání a v nakládání zboží. K tomu však nutno poznamenati, že žalobce sám domáhá se žalobou jen odměny za tři hodiny práce přes čas denně a že ani v dovolání se od toho neodchýlil, ježto i tam vychází z předpokladu, že pracoval (celkem) nejméně o tři hodiny denně více, než jak ustanovuje zákon. Krmení a ošetřování koní, pokud se dalo před započítáním práce hlavní nebo po jejím ukončení, patří mezi práce pomocné ve smyslu § 7 zákona č. 91/18, k jejichž výkonu není sice zapotřebí zvláštního povolení příslušných orgánů správních, jež však mají býti placeny zvláště. Leč nižší soudy dolíčili správně, že mzda za tyto pomocné práce byla paušalována tím, že byla zahrnuta ve smluvené týdenní mzdě 185 Kč (180 Kč), že obě strany si byly toho vědomy a že zákon paušalování odměny za práci přes čas nezakazuje. Poněvadž úhrnková týdenní mzda byla žalobci řádně vyplacena, zanikl tím i jeho nárok na odměnu za pomocné práce přes čas. Pokud se týče hlavních prací přes čas, o nichž nižší soudy zjistily, že je žalobce konal po 621 hodin, jest posuzovati věc s jiného hlediska. V této příčině nejde o žádný z výjimečných případů §§ 6, 7 a 12 zákona č. 91/18 a nastupuje tudíž pravidlo § 1. Podle tohoto předpisu nebyla žalovaná firma oprávněna, by svémocně prodlužovala osmihodinnou dobu pracovní, a, učinivši tak, mohla by za to býti činěna zodpovědnou podle § 13 zákona č. 91/18 a ručila by podle předpisů občanského zákona i za škodu, která by tím jejím zaměstnancům byla způsobena. Ve příčině prací tuto naznačených nebylo by tudíž na místě poukazovati na výjimečné předpisy § 6 (3) a § 7 (4) zákona č. 91/18, jichž tu nelze použiti, ale bylo na žalobci, by ve sporu prokázal, že mu nedovoleným činem žalované firmy byla způsobena škoda. Ta by tu byla, kdyby se žalobci za příslušné práce přes čas nebylo dostalo úplaty. V tomto směru jest přihlédnouti ke skutkovým zjištěním prvního soudu, která převzal i soud odvolací, o podmínkách, za nichž byl žalobce přijat do služeb žalované firmy. Podle těchto zjištění správce žalované firmy, přijímaje žalobce do služby, řekl mu výslovně, že se u žalované firmy pracuje denně tak dlouho, jak toho obchod vyžaduje, a že celkový plat týdenní jest u žalobce 185 Kč. O osmihodinné době pracovní nebylo při tom řeči. Kdyby žalobce nebyl býval s těmito podmínkami srozuměn, byl by musil proti nim činiti námitky, žalobce však ani netvrdí, že tak učinil, a, vstoupil-li pak do služeb žalované firmy, nutno míti za to, že s těmi podmínkami souhlasil. Uváží-li se, že žalobce po celou dobu svého

služebního poměru, trvavšího od 1. října 1925 do 5. listopadu 1926 smlouvenou mzdu úhrnkovou bez námitek přijímal a že ani po náhlém přerušení služebního poměru zvláštní odměny za práci přes čas nežádal, jest plně odůvodněn názor, že žalobce přijímal smlouvenou mzdu týdnenní ve shodě s vůlí strany žalované na úplnou úhradu odměny za veškeré práce přes čas, pokud se mu ovšem za tyto práce nedostalo zvláštní odměny. V tomto směru tvrdila totiž strana žalovaná, že žalobce od ní dostal jako zvláštní odměnu za práce přes čas za rok 1925 a 1926 celkem 961 Kč. Žalobce doznal příjem těchto 961 Kč, namítaje jen, že to nebylo za práci přes čas, nýbrž že to byly diety ujednané za rozvážení zboží po vesnicích. Leč i kdyby tomu bylo tak, měly by i takové diety povahu zvláštní odměny za práci přes čas. V souvislosti s tím budiž poukázáno i na výpověď svědka Aloisa G-a, podle níž tento svědek dovolil žalobci nedělní práci u cizích lidí s potahem žalované firmy, začož žalobce dostal 80 až 120 Kč, a na doznání žalobce, že mu správce G. půjčil potah asi třikrát. Žalobce doznal též, že další odměnu za práci přes čas nežádal a že tak učinil teprve před žalobou, která byla podána dne 2. ledna 1928. Ze všeho toho je zřejmo, že žalobce za trvání poměru služebního byl spokojen s ujednanou mzdou úhrnkovou a se zvláštními odměnami a výhodami, jichž se mu mimo to od žalované firmy dostalo a že další nároky za práci přes čas vůbec nečinil. Když tomu tak, nelze vůbec důvodně předpokládati, že byl nedovoleným činem žalované poškozen, a proto mu ani z důvodu náhrady škody nárok proti žalované nepřísluší. Důsledkem toho nemohl se nároku takového ani vzdáti a bylo zbytečno uvažovati o tom, zda se tohoto nároku vzdal mlčky. Dovolatel ovšem zdůrazňuje, že každá úmluva o délce pracovní doby, odporující zákonu čis. 91/18, jest nicotná. Jaké důsledky z toho pro sebe vyvozuje, není arciž z dovolání zjevno, přes to však jest nutno řešiti věc i s hlediska dovolatelem naznačeného. Tu dovolací soud uvažoval takto: Podle § 6 (3) a § 7 (4) zákona čis. 91/18 mají býti práce přes čas placeny zvláště. Leč v obou těchto předpisech zákonodárce zřejmě předpokládá, že mzda byla ujednána za pracovní dobu osm hodin denně nepřevyšující a že práce přes čas byly konány se svolením příslušných orgánů správních. V souzeném případě není však ve příčině hlavních prací přes čas (konaných po 621 hodin), žádného z těchto předpokladů a nelze tu tedy použití uvedených předpisů, jež jsou povahy výjimečné. Tyto práce přes čas byly konány proti výslovnému zákazu § 1 (1) zákona čis. 91/18 a jest samozřejmo, že zákonodárce nemohl stanovit, jak se má za takové práce platiti, neboť, kdyby tak učinil, uznával by nepřímou sám přípustnost prací takových a tím by přišel do rozporu se svým vlastním zákazem. Vychází-li se z právního stanoviska, že úmluvy, odporující zákazu § 1 (1) zákona čis. 91/18, jsou nicotné, a přihlédne-li se zároveň ke skutečnosti, že v souzeném případě úhrnková týdnenní mzda 185 Kč (180 Kč) byla ujednána za celou dobu pracovní, tudíž i za nedovolené hodiny přes čas, nutno dospěti k závěru, že nicotností jest zasažena celá služební smlouva, nikoli jen úmluva ve příčině nedovolených prací přes čas a příslušné odměny za

tyto práce (§§ 878, 879 obč. zák.). Je tedy dále uvážiti, jaké právní důsledky z toho plynou. Ve smyslu §§ 877 a 934 obč. zák. má býti v případě zrušení smlouvy uvedeno vše do předešlého stavu a podle § 921 obč. zák. jest při jednostranném ustoupení od smlouvy dbáti toho, by žádná strana neměla zisk ze škody druhé strany, by se na úkor její neobohatila. Ve smyslu těchto zásad je řešiti věc i ve případě neplatnosti nebo nicotnosti smlouvy, pokud ovšem zákon neustanovuje výslovně něco jiného, jako na příklad v § 1174 obč. zák. O výjimečný případ tohoto druhu tu však nejde. V souzeném případě není možné, by vše bylo uvedeno do předešlého stavu, poněvadž obě strany smlouvu již splnily a práce žalobcem ve službách žalované strany vykonané vrátiti nelze. Záleží tedy jen na tom, zda žalobce dostal za tyto práce přiměřenou úplatu a nebyl v tomto směru žalovanou firmou nespravedlivě zkrácen. Takovéto zkrácení tu není, neboť žalobci dostalo se za veškeré jeho práce přiměřené odměny, s níž žalobce sám byl po celou dobu služebního poměru spokojen. Není tu tedy bezdůvodného obohacení na straně žalované firmy na úkor žalobce a proto nelze mu přiznati ani nárok na odškodnění. Tím je doličeno, že nelze dospěti k výsledku pro žalobce příznivějšímu ani tehdy, když se vychází z předpokladu, že služební smlouva mezi stranami ujednaná je nicotná.

Čís. 8819.

Přesvědčení žalovaného o beznadějnosti námitky nepřislušnosti cizozemského soudu nezbavuje ho povinnosti, by vznesl námitku, chce-li uplatniti proti exekuci na základě rozsudku v onom sporu odpor podle § 81 čís. 1 ex. ř.

Ani s hlediska čís. 2 § 81 ani čís. 4 § 81 ex. ř. není závady, by nebyl v tuzemsku vykonán nárok na zaplacení útrat sporu v Německu, jímž byla uznána povinnost dlužníkovu zhodnotiti zaplacenou již hypotekární pohledávku podle německého zákona o zhodnocení.

(Rozh. ze dne 22. března 1929, Rv I 1410/28.)

Proti povolení exekuce k vydobytí útrat přisouzených vymáhajícimu věřiteli rozsudkem zemského soudu v Drážďanech, vznesl dlužník odpor z důvodu § 80 čís. 1, 2 a 4 ex. ř., jež procesní soud prvé stolice zamítl. Důvody: Podle spisů zemského soudu v Drážďanech bylo soudem zjištěno, že dlužník ve sporu zahájeném proti němu vymáhajícím věřitelem u zemského soudu v Drážďanech o zhodnocení hypotekární pohledávky byl zastoupen právním zástupcem a že se pustil do sporu ve hlavní věci, aniž by byl namítal nepřislušnost zemského soudu v Drážďanech. Poněvadž ustanovení německého civilního soudního řádu, na nichž založila vymáhající strana příslušnost zemského soudu v Drážďanech, jsou tatáž, jako předpisy jurisdikční normy platící v Československu a mezi oběma státy jest vzájemnost, mohl právem vymáhající věřitel žalobu z důvodů příslušnosti §§ 38, 39 a 40 něm. c. ř. s.